

JON ØYSTEIN FLINK

SEX, SMRT A MANŽELSTVÍ

JON ØYSTEIN FLINK

SEX, SMRT A MANŽELSTVÍ

Nakladatelství Vakát
Brno 2011

Překlad knihy podpořila nadace NORLA.
This translation has been published with the financial
support of NORLA.

Copyright © Cappelen Damm AS, 2009
Translation © Kateřina Křišťůfková, 2011
Cover © Saša Švolíková, 2011
Czech edition © Nakladatelství Vakát, 2011

ISBN 978-80-87317-11-2

Nejdřív napíšu dopis. Nejspíš poprvé sepisuju text podle metody učitelů norštiny, tedy tak, že si ho rozvrhnu, pak ho v ruce napíšu nanečisto a teprve potom ho *píšu načisto*, tedy vytūkávám do svého macu. V podstatě musím přiznat, že je ta vypíčená metoda efektivní. Že jsem na ni nepomyslel dřív!

Dopis vytisknu, přeložím v polovině a vložím ho do takzvané ozdobné obálky. Zatím jsem úplně nepochopil, co na těch ozdobných obálkách všichni mají, ale člověk, se kterým mám společnou kancelář, se o ně dost zajímá a nedávno prohlásil, že neexistují lepší obálky než ty ozdobné, takže na jednu z nich píšu lihovým fixem dvaadvacet písmen: *Tomu, kdo tuto obálku najde.*

Obálku pokládám na dobře viditelné místo na psacím stole. Vykuluju se ze *zasraný židácký hamaky*, co mě stála víc než pětikilo, vycházím na chodbu, zavírám za sebou dveře od kanceláře – nemám sílu zamykat – a pak klidně mířím chodbou k záchodům.

Teď stojím na víku záchodové mísy a jeden konec hamaky přehazuju přes velkou trubku na stropě. Pak na hamace uvazuju uzel, vytvářím smyčku a tu si pevně utahuju pod bradou. Je půlnoc. Myslím, že v tomhle takzvaném kancelářském komplexu nikdo jiný není. Dveře na záchody jsem zamknul. To proto, aby ten, kdo zjistí, že dveře jsou zamčené zevnitř, a spojí si to s nálezem ozdobné obálky na mém psacím stole,

hned pochopil, že jsem tam uvnitř mrtvý. Přijde profesionál vyškolený v péči o mrtvolu a sundá mě. Nikdo z toho nesmí mít zbytečné trauma. Myslel jsem na všechno. Nevím, co je zrovna teď nejhorší, smutek, vlastní nedostatečnost, únava, strach... já jenom vím, že do toho musím skočit po hlavě.

Nevidím důvod, proč dál čekat. Tady to skončí, v téhle ubohé záchodové kabině v Schleppegrellově ulici, v tomhle mizerném městě jménem Oslo. Mezi námi, moc pěkné to tu není. Čím víc na to myslím, tím víc se mi zdá neúnosné, že poslední pohled, který bych měl svým očím dopřát, je pohled na tu zasranou žlutou stěnu přede mnou. Ne, natahuju ruku k vypínači a jediným kliknutím nořím místnost do tmy.

Táák... než skočím, můžu si teď představovat, co chci. Můžu umřít s představou krásné norské přírody před očima a možná i krásné mlékařky. Vidím ji, vmžiku se mi vynořuje ve fantazii, aby se mnou strávila poslední chvíle mého života. Mimochodem je dost oplácaná, kus ženské, a má na sobě tak málo oblečení, až je to na hranici slušnosti. Jméno mít nemusí.

Takže teď už zbývá jenom... skočit. Cítím, že mi tečou slzy. Stékají mi z očí jako vosk ze svíčky – a pak mě napadá, že doprdele práce... tohle ticho nevydržím. Je tady úplné ticho a brzy uslyším odporné zvuky vlastní smrti. Nevím, jak přesně se budou manifestovat, ale bude to určitě nějaké uherské chrchlání a gótské škytání. A namlouvám si, že lana hamaky budou nepěkně vrzat. Nejspíš neumřu hned, není to tady totiž moc vysoko, určitě se budu celkem dlouho houpat.

Jinak řečeno zvuky smrti mě budou doprovázet na druhý břeh a stejně jako si nepřēju, aby poslední, co uvidím, byla ta

zasraná žlutá stěna, nechci ani opustit život za doprovodu svého vlastního smrtelného chroptění. Jednou mi někdo vyprávěl, že hlava popraveného po dopadu gilotiny ztratí vědomí až za několik vteřin, takže mrtvý vidí, jak se zem blíží pořád víc a víc a teprve pak všechno zčerná. Kdybych měl pistoli, mohl bych se střelit do spánku, jenže ji nemám.

Co to sakra dělám? Nemám lézt dolů z víka mísy a rozsvěcet. Mám prostě *pokračovat*. Ale očividně jsem se rozhodl, odemykám dveře, vycházím ven a téměř se plížím chodbou ke kanceláři. Tam mám na psacím stole vedle macu ipod a sluchátka. Při umírání budu poslouchat hudbu, bude to díky tomu snesitelnější a není důvod se tomu poslednímu potěšení v životě vzpírat. Obálka leží tam, kam jsem ji položil, a teď vypadá zlověstně. Ten, kdo ji najde, okamžitě pochopí, že obsahuje dopis na rozloučenou, myslím si, protože je z ní cítit smrt. A tím, kdo ji najde, bude s největší pravděpodobností člověk, se kterým mám společnou kancelář. Ráno, spíš během dopoledne, sem přijde a nejdřív si s nelibostí všimne toho, že jsem nezamknul dveře, zvláště když můj mac stojí na psacím stole; už se sem párkrát někdo vloupal a my oba jsme se naučili nenechávat tu přes noc cennější věci. Ostatní, kteří tu mají taky kanceláře, jsou většinou umělci, mají hromadu drahého vybavení, které nemohou tahat každý večer s sebou domů, takže ti si kanceláře zamykají mohutnými visacími zámky.

Jenže není vůbec jisté, jestli jako první najde ten dopis člověk, se kterým mám společnou kancelář. Protože pokud vím, má na zítřek jiné plány, a taky vím, že někdy se stává, že se v kanceláři pár dní neobjeví. Pokud to tak bude, najde mě

nejspíš moje snoubenka. Nejdřív mě začne postrádat, bude mi volat na mobil, a až ji přepadne neklid, dojede do mého bytu, kde já nebudu. Tak pojedou do kanceláře. Tam najde obálku a bude muset čelit té příšerné skutečnosti, totiž že jsem si, naprosto nečekaně, vzal život. Pak to bude muset zavolat svým rodičům. A tím vypukne celý ten poprask, všechno to, na co teď prostě nesmím myslet, to, co způsobí, že to celé bude působit tak příšerně úmorně, to všechno, čeho budu naštěstí ušetřen, dozvuky mé vlastní smrti.

No ano, nejpravděpodobnější asi je, že ráno bude potřebovat nějaký kancelářský umělec srát nebo chcát, a když se mu nepodaří otevřít dveře, pochopí, že se něco děje, takže to začne odsud. Už na to nemůžu myslet, jen si беру ipod a plížím se zpátky na záchody, zamykám dveře, nasazuju si sluchátka a utahuju si smyčku důkladně kolem krku. Zhasínám, zvedám ipod a uvažuju, jakou hudbu si mám pustit.

Ipod je nacpaný hudbou. První dilema je, co si mám vybrat. Nejlepší by pro mě byl asi Schubert, protože si ho cením ze všech evropských skladatelů bez ohledu na žánr a epochu nejvíc. Možná *Nedokončenou*? Jo, pustím si tuhle, je to jedna z mých oblíbených skladeb.

Tak, a jsem opět připraven. Ovšem problém Schubertovy symfonie b moll – a vlastně taky řady dalších Schubertových děl – představují všechny ty tiché pasáže, které se tam neustále objevují. I když nastavím relativně velkou hlasitost, riskuju, že jedna ze Schubertových proslulých a nekonečných pauz nastoupí zrovna v okamžiku, kdy skočím, a já nemůžu přesně vědět, kdy skočím, to je prostě třeba jenom udělat. Nedokážu

zesynchronizovat svůj skok s dlouhou hudební pasáží ve fortissimu. Hudba tam zkrátka musí jen být, konstantně, a můj smrtelný skok musí vyjít do rovnoměrné a předvídatelné hudby.

Ne, Schubert to přece jen být nemůže. Stejně by bylo trochu nečestné vybrat si právě jeho, protože zrovna nemám období, kdy bych poslouchal klasickou hudbu. Teď jedu v lidové hudbě a samozřejmě je nejrozumnější zemřít při hudbě, která mě momentálně nejvíc zajímá. A smrt, to je moment. Proto zastavuju Schubertovu symfonii a listuju vpřed k Agnes Buen Garnâsové. Před týdnem jsem si stáhl jeden její výběr s názvem *Lilja bare blomster i enge*. Jsou to čisté a krásné písně z Telemarku s doprovodem kombinované norské citory langleik se vším všudy a Agnes zpívá naprosto úžasně. Zvláště se mi líbí píseň, která se jmenuje *Tulla*, takže si ji pouštím. Je to pomalá a expresivní píseň s dlouhou předehrou a konečně slyším pěkný Agnesin hlas vyzpívávající krásné tóny se značnou vášní – je to klasická kakofonie a mně připadá krásná. Text pojednává o prasnici Tulle a o láskyplném vztahu mezi pěvkyní a prasnicí, a dá se říct, přestože jen v silně přeneseném významu, že text je relevantní pro moji situaci, že se v něm *poznávám*, velice snadno se dokážu vžít do bolesti, kterou Agnes Buen Garnâsová zprostředkovává v písni přednášené z hloubi srdce.

Tohle funguje. Jsem spokojený. Díky hudbě myslím na ženském v krojích a krásnou přírodu v zaostalém Telemarku. Vlastně jsem v Telemarku snad nikdy nebyl, jenže právě tenhle mytologický svět ve mně teď, těsně předtím, než skočím do náruče smrti, vyvolává představy a já před sebou opět vidím tu ženu, tu,

kteřá se přede mnou vynořila, ale teď je to samozřejmě Agnes Buen Garnâsová v celé své kráse a je oblečená, má na sobě kroy a je v mém věku. Jako by se právě účastnila festivalu lidových písní a zplna hrdla zpívala, a pak najednou začala mít naspěch a skočila sem ke mně na záchody ve Schleppegrellově ulici.

Lepí se na mě, obemyká mě nohama kolem pasu a ruce mi ovíjí kolem ramen, visí na mě a svírá mě, svírá mě pevněji a s pláčem mi šeptá do ucha: Ne, ne, ne! Musím se s ní skoro prát. Trochu povolí sevření, zvedne hlavu a podívá se na mě, uplakaná a zoufalá. Chce, abych odvázal hamaku, a hlavně, abych se nevěšel. Chápu, že to nemám udělat kvůli *ní*, že tím myslí právě tohle, že nedokáže žít s tím, že bych skočil. Proto ji od sebe odkopnu, nakopnu ji, až narazí do zdi, protože vím, že tam ve skutečnosti není, a pak zase zavřu oči. Jenže právě v té chvíli píseň dohraje a ipod, nastavený na nahodilý výběr, začíná hrát velmi náladového Louise Armstronga z dvacátých let.

Musím znovu vzít ipod a kliknout na něco jiného, když vtom se na mě Agnes Buen Garnâsová opět vrhá. Stejně jako předtím mě obemyká nohama, jenže teď navíc začíná šmátrat po uzlu na mém zátylku a já musím nechat ipod ležet a snažit se ji zastavit. Zároveň mi Louis Armstrong vesele a spokojeně frázuje ve svém malém, marihuanou opojeném jazzovém nebi do ucha, opravdová náladovka ve stylu dibadibadoo, což dodává celé situaci neuvěřitelně idiotský nádech, a jestli tohle brzo neskončí, dostanu se ven z té tmy, která do mě v poslední době tak tvrdě pronikla. Celé to bude úplně pitomé.

Vím, že tohle všechno se odehrává jenom v mojí hlavě. Všechny ty distrakce... odkud se berou? Nemyslím, že by to byla

nějaká znamení shůry. Můžu si prostě jenom sundat sluchátka a mrsknout ipod na podlahu. A právě to dělám. A jestli mi ta pěvkyně Agnes Buen Garnásová bude rozvazovat uzel, prostě rozsvítím, aby se objevila ta zasraná žlutá stěna. Když si uzel ohmatám, mám hamaku stále dobře utaženou kolem krku.

Pořád stačí jenom skočit, udělat to, pak nastane věčná noc. Radši budu žít, případně *umírat* s chroptěním. Mimochodem je to naprosto fér. Nemůžu konejšit svoji vlastní smrt v sentimentálních lidových tónech. Budu muset akceptovat její auditivní grotesknost a vizuální ubohost, budu jí prostě muset pohlédnout zhluboka do očí. Teď skočím, říkám si. Teď to udělám.

A pak uvolňuju uzel, беру hamaku a sluchátka, jdu do kanceláře a trhám na kousky dopis na rozloučenou, upírám pohled přes macbook a na klávesy dopadají mé slzy.

Cítím se zkrátka jako velký omlácený kýbl plný sraček. Nemůžu sám sebe vystát a najednou zuřivě, se zběsilou silou tluču pěstmi do zdi.

Jon Øystein Flink
SEX, SMRT A MANŽELSTVÍ

Z norského originálu *Sex, død og ekteskap*,
vydaného nakladatelstvím Cappelen Damm AS v Oslu roku 2009,
přeložila Kateřina Křišťůfková.

Obálka a grafická úprava Saša Švolíková.

Odpovědná redakce Marcela Drahošová.

Sazba Dan Šlosar.

Vydalo Nakladatelství Vakát, s. r. o.

Tkalcovská 874/3a, 602 00 Brno,

roku 2011 jako svou 21. publikaci.

První vydání.

104 stran.

www.vakat.cz

redakce@vakat.cz

Knihy nakladatelství Vakát
distribuuje firma KOSMAS,
objednat si je lze také v internetovém obchodě

www.kosmas.cz.